

B LI NDE

BUK MED
MARTIN LUTZ

BESTYRET OG REDIGERET AF Cim Meyer FOTO Karolina Zapolska

Musik og tysk – lige til højrebent

Født i Kolding, 16. september 1974. Martin Lutz har gået på tysk kostskole i Åbenrå, Sønderjylland. Martins mor er indfødt dansker, men det i Danmark noget ualmindelige efternavn, Lutz, stammer, ligesom Martins far, fra (Vest-)Tyskland. Faderen er pensioneret dyrlæge med speciale i tropemedicin og har derfor levet en stor del af sit arbejdsliv i Afrika. Familien har også boet flere år i Afrika først i Tanzania og senere i Botswana.

—Min far har dyrket klaveret på et højt amatør-niveau og har spillet en hel del jazz. Han er gået standardvejen og er begyndt med noget klassisk, og på et tidspunkt i ungdomsårene bliver det sjovt med noget jazz.

Samme model følger Martin Lutz med klassisk undervisning på musikskole i Kolding: Der kommer imidlertid et afbæk, da familien flytter til Botswana. Faderen tager over og introducerer rytmisk klaver.

Hjemme igen i Danmark gennemføres gymnasiet – inklusive klaverspil ved festlige lejligheder. Selv om han overvejede andre gerninger end musikken, så blev det hverken Hotel- og Restaurationsbranchen eller journalistuddannelsen, der fik fat i Martin Lutz. Derimod begynder han på Musikvidenskabeligt Institut i Ålborg. Men hvorfor Ålborg?

—Jeg havde et godt snit og ku' egentlig vælge og vrage, men så endte det med at fodboldklubberne blev et kriterium.

Det giver ingen mening, men jeg har altid været lidt til AaB – træjerne er flotte og der var mange tilskuere til deres kampe.

—Og jeg har været rigtig glad for det. Der i første halvdel af 1990'erne var Musikvidenskabeligt Institut i Ålborg langt fremme i skoene med mange ting. Blandt andet med musikteknologi, indspilningsteknik og på arrangementsfronten. Vi havde mange af de samme lærere, som de havde på konservatoriumet.

Martin Lutz er i dag gymnasielærer med fagene musik og tysk. Er han også musiker?

—Mit arbejde giver mig frihed til at rode med nogle musikprojekter. Jeg er privilegeret og kan lave nogle ting, jeg synes er sjove, uden jeg behøver at spille job, jeg egentlig ikke gider. Det er en fed balance. Jeg opfatter mig ikke som instrumentalist men snarere som komponist, arrangør og projektleder. Det ligger i [jazz]traditionen at man selv spiller den musik, man skriver. Men jeg er lidt tilbagetrukket – også i de orkestre jeg spiller i. Jeg behøver ikke være den, som fylder mest.

Igennem otte år har Martin Lutz haft en fasttømret gruppe. —Vi er lidt et skævt orkester med tre saxer og en rytmegruppe.

De har udgivet tre plader: den første (JOURNEY OF THE SLED-GE DOG AND THE CAMEL) præsenterede gruppen, den anden

(WHERE ARE THE TRUMPETS?) havde bandeonisten Paolo Russo som gæstesolist. Og nu er den tredje udgivelse netop kommet på gaden:

MARTIN LUTZ GROUP

IT'S SWING – NOT ROCKET SCIENCE!

Calibrated 2011. Jacob Rose (as / b-cl / fl), Jakob Skov (as / shawm), Mads Ole (ts / ss), Martin Lutz (p), Lars Johnsen (b / el-b), Ricco Victor (d, perc). Gæster: Marilyn Mazur (perc) / Jesper Riis (tp) / Harald Haugaard (vln) / Jacob Fischer (g) / Jacob Venndt (hca). København 2001.

Lutzs musik er i den grad Afrika-påvirket. Hans to første cd'er har tydelige sydafrikanske farver og referencer – og med den nye er der også inspirationer.

—Alle mine udgivelser har titler efter mine musikalske mantraer.

Martin Lutz spænder bredt med børnemusik, pop, country, klassisk musik og korværker.

—Jeg er vel autodidakt men på Musikvidenskab lærer man om satsteknik og på den teoretiske vinkel er man ret godt dækket ind. Man kan overføre meget fra den ene genre til den anden.

—Det behøver ikke være vanvittigt kompliceret for at bevæge folk – det er sådan set missionen.

Som regel er en pladeudgivelse også et visitkort til spillestederne og et oplæg til at komme ud og spille. Fungerer det også sådan, når der medvirker flere gæster og der ikke er ét koncept men flere?

—Finten er at det er opstået af den måde orkestret altid har spillet strittende koncerter på. Vi har en *sound*, der definerer os uanset gæster, og vi gør ting vi synes er sjove. Vi har lige haft en koncert med Harald Haugaard og Jacob Fischer. Det fungerede rigtig godt, selv om de er så forskellige.

Med barndommen tilbragt i Afrika giver det helt mening at der er en markant "afrikansk" bagage indlejret i Martin Lutz' musik. Men det er først de senere år at Lutz er blevet bevidst om sine rødder og har lyttet på musik fra for eksempel Sydafrika. Og dermed gik vi over til blindebukken.

DOLLAR BRAND TRIO

Kippi (DB) på DUKE ELLINGTON PRESENTS THE DOLLAR BRAND TRIO, Reprise 2-6111. DB (p), Johnny Gertze (b), Makaya Ntshoko (d). Indspillet 1964.

—Spændende. ... Det er dejlig simpelt og det tænder jeg altid på. Men det er også et standardformat og så er der nogle vendinger særligt i venstrehånden, hvor jeg tænker at det kunne godt være afrikansk. Et af mine forbilleder, Dollar Brand / Abdullah Ibrahim, har mange faser. Han var blandt andet inde omkring Duke Ellington og vende, inden han blev "sig selv". Det lyder pisse-godt.

[Han begynder stykket her som Thelonious Monk og afslutter som Duke Ellington.] —Ja, det kan jeg godt høre, nu du siger det. Men han har rykket sig meget siden det her, der må være fra omkring 1960. Jeg sad på forreste række og hørte ham i

sommer. Og nogle gange tænkte jeg: "Hold kæft, hvor spiller han ringe." Men man bliver i den grad fanget af udtrykket. Han er på ingen måde et teknisk vidunder, men han kan bevæge mig mere end mange andre.

NEW JUNGLE ORCHESTRA

Wedding Music (Pierre Dørge) og *Moonlight In The Woods* (Pierre Dørge) på WHISPERING ELEPHANTS, SteepleChase 31652. Pierre Dørge (cond), Kasper Tranberg, Morten Halle (tp), Kenneth Agerholm (tb), Morten Carlsen, Jakob Mygind (reeds), Anders Banke (b-cl), Irene Becker (key), Tommy Andersson (b), Ayi Solomon (perc), Martin Andersen (d). Indspillet 2008.

—Sjovt – det er et helt forkert instrument, han spiller. Elsker basklarinet. Meget nordisk. Hold kæft hvor lyder det godt. Umiddelbart tænker jeg Jan Garbarek – men han plejer jo ikke at spille bas-klarinet. Er det én af de instrumentalister vi hører, der har skrevet musikken? [Nej, komponisten høres ikke.] Det lyder hen ad et kor-arrangement, en pianist har skrevet. [Det er det ikke.] Godt arrangeret!

—Ok. Så er det lige pludselig cirkusagtigt. Ha-ha. Det er ikke jazz-jazz. Der er også et verdensmusikpræg. Det er sjovt. Lidt ligesom når Jan Kaspersen spiller klaver med sit Special Occasion Band. Er det dansk? [Ja.] Det har lidt nogle klassiske strøg også. Hvem søren laver sådan noget? [Det er New Jungle.] Selvfølgelig! Århhh. Det er da så oplagt. For helvede – hvorfor tænkte jeg ikke på det? Pinligt.

—Nogle gange bliver vi i *live*-sammenhæng sammenlignet lidt med New Jungle i de frie passager.

RAY CHARLES

The Ray (Quincy Jones) på THE GREAT RAY CHARLES, Metronome MEP 333. RC (p), David Newman (ts), Oscar Pettiford (b) m.fl. Indspillet 1956.

—Interessant. Det er fra en periode jeg godt ka' li'. Det lidt anti-bebopede soul-jazz-agtige. Jeg har tre-fire store idoler fra den periode blandt andre Herbie Hancock og Horace Silver. Jeg tror ikke, det er nogen af dem. Det er lidt for almindeligt swing. Så er der Ramsey Lewis – hans musik plejer at være med mere *back-beat*. ... Superfed stemning.

—Det ku' være at det er en, som mest er kendt som sanger. Ray Charles! Hvor er det vildt! Jeg har en drøm om engang at lave et orkester, der tager den stil op. Man kan smække mæsser af blæsere på.

HORACE SILVER

Room 608 (HS) på AND THE JAZZ MESSENGERS Blue Note 7243 8 75339 2 9. Kenny Dorham (tp), Hank Mobley (ts), HC (p), Doug Watkins (b), Art Blakey (d). Indspillet 1954.

—Det er lidt en modpol. Nu går det over stok og sten i bebop-traditionen. Fra samme periode, men lige lidt tidligere. Det er jo dér skellet kommer mellem bebop og neobop. Det er umiddelbart lidt for kompliceret til at være Ramsey Lewis og faktisk også Horace Silver. Det jeg har hørt med Silver, *Song For My Father* og den slags, har været mere *laid back*. Men jeg er i tvivl. Teknisk er de meget skarpe.

—Må jeg se coveret. Det ER Horace Silver. Sjovt, jeg forbinder ham ikke med at være så teknisk skarp. Hvis du havde spillet *The Preacher*, havde jeg gættet det med det samme – men sådan spiller klaveret ikke, ha-ha.

SINNE EEG

Just You, Just Me på KUN EN DRØM, Capitol 5099920794224. SE, Curtis Stigers (voc), Jacob Fischer (g), Jacob Christoffersen (p), Chris Minh Doky (b), Rasmus Kihlberg (d). Indspillet 2008.

—Det er nyere. Curtis Stigers – men det er ikke ham vi lytter efter, men sangerinden. Jeg tror det er Sinne Eeg. Hun har det der drillende og synger så fedt.

—Hun kan det der sødmefulde og har et ekstremt teknisk overskud. Dejlig klang og god til at fortælle en historie. Det her er ret jazz-standard-agtigt. Hun er også god med originalt materiale.

DIANA KRALL

I Love Being Here With You (Peggy Lee – William Schluger) på LIVE IN PARIS, Verve 065 109-2. DK (voc, p), Anthony Wilson (g), John Clayton (b), Jeff Hamilton (d). Indspillet 2001.

—Lidt mere modent. Min umiddelbare indskydelse var Kathrine Madsen, men det er det ikke.

—Ahhh. Jeg tænkte nordisk, men det er det slet ikke. Det er Dianne Krall! Det er fedt! Hun er så dygtig. Man når ikke særligt langt med musik-snobberi lige hos hende, for hun er faktisk dygtig både som pianist og sanger. Det holder sgu.

NORAH JONES

Don't Miss You At All (Duke Ellington – NJ) på FEELS LIKE HOME, Blue Note 7274 5 90952 2 6. NJ (p, voc). Indspillet 2004.

—Det er Norah Jones. Hun har en original klang. Det er fint, det hun laver her – lidt jazzet. Men det jeg er mest vild med, er det *country-folk*-inspirerede. Er det hende selv som spiller klaver? [Ja.] Sejt! Jeg tror, hun i stort omfang har gjort, som hun ville gennem hele karrieren.

—Dejligt og meget følt. Det er fuldstændig ligegyldigt hvilken genre og kategori det er. *It's swing, not rocket science*, siger jeg bare.

NIKOLAJ HESS

C Sketch (NH) og *The Village / Viva Semiparametric Statistics* (NH) på GLOBAL MOTION, Stunt 09132. Marc Mommaas (s), Ben Monder (g), NH (p), John Hebert (b), Tony Moreno / Jeff Ballard (d). Indspillet 2009.

—Det er meget sjovt med de brudte ting i melodilinien. Og en sjov blanding mellem stramt og ikke stramt. Det kan både være nordisk og noget moderne amerikansk. [Måske begge dele.] Guitaristen er fra Amerika. Det er ikke Pat Metheny. Er pianisten Søren Møller? [Nej.] Måske vil det hjælpe at høre noget mere.

—Altså hvor lyder det fedt. Nogle ostinater dobbelt i forskellige instrumenter og så kører der nogle temaer hen over. ... Forholdsvis kompliceret musik. ... Det ku' måske være Jacob Anderskov, men det synes jeg alligevel ikke. Det er musik, der kræver at man tager det alvorligt. Det er stadig klart. Lagene vælter ikke henover hinanden. Amerikanerne kan jo spille vilde ting på en naturlig måde. [Pianisten er Nikolaj Hess.] Det giver mening.

—Jeg har hørt ham live nogle gange under jazzfestivalen, hvor han har været *siderman* i nogle ting. Jeg kender ham ikke som kapelmester. Det ærgrer mig – den ville jeg godt have gættet.

HANK JONES & CHEICK-TIDIANE SECK

Tounia Kanibala på SARALA, Verve 528 783-2. Kassé-Mady Diabaté (voc), Aly Wagué (fl), Djely-Moussa Condé (kora), HJ (p), CTS (key), Lansine Kouyaté (balafon) m. fl. Indspillet 1995.

—En blanding af afrikansk og orientalsk. ... Cyklisk og ostinat præget. Man kunne pille et stykke ud af musikken og så ville det stadig fungere. Jeg ved ikke hvem det er.

—Jeg så nogle YouTube-klip med lokale afrikanske guitarister. På stort set alle klip var der enten fire, fem eller tre strenge på guitaren. Og guitarerne var stemt alt efter hvad de havde. Mange havde A-strengen og de tre lyse og spørgsmålet er om det er ved at blive en autoriseret afrikansk måde at spille guitar på. Syret.

CHRIS JORIS

June 25 (CJ, arr. Chris Mentens) på OUT OF THE NIGHT, WERF 038. CJ (berimbau) + The Mons Orchestra. Indspillet 2002.

—Årh, fedt. Hvad fanden er det for et instrument? [Berimbau.] Fedt at blande de to modsætninger [afrikansk perkussion og europæiske strygere]. Hvor det vi hørte før var en stemning på baggrund af et groove, så er det her anderledes. Du kan ikke pille det her fra hinanden, så går det i stykker. Og det er helt modsat den rytmiske stringens, vi havde i det andet.

—De virkelig gode perkussionister formår at tænke klang og ikke kun rytme.

CHRISTIAN WALLUMRÖD

Junpa (CW) på FABULA SUITE LUGANO, ECM 2118. Eivind Lønning (tp), Gjermund Larsen (hardanger-vln), Tanja Orning (cel), Giovanna Pessi (harp), CW (key), Per Oddvar Johansen (d). Indspillet 2009.

—Et barokt strøg spillet med folkemusik-klang. Det er ret sjovt. Hvis man lytter til intonationen, så er det helt typisk for den stil. Ud fra et andet ideal ville man sige at de spiller falsk. ... Det er så dejligt når akkorderne er relativt gennemskuelige. Det må godt bare være treklange nogle gange.

—Det var meget specielt. [Det er helt akustisk og et rigtigt rum du hører.] Det er sjovt, for umiddelbart tænker man at der er gang i alle studiets apparater.

BRAD MEHLDAU

John Boy (BM) på HIGHWAY RIDER, Nonesuch 075597982701. Joshua Redman (ts), BM (p), Larry Grenadier (b), Jeff Ballard, Matt Chamberlain (d) + symfonisk orkester. Indspillet 2010.

—Det er en, som også har klassisk skoling. Det er Brad Mehldau. Jeg kender ham kun fra solo- og trio-format. Jeg har det blandet med ham. Nogle af hans trioting er jeg helt ekset med. Vildt bevægende og mega-godt sammenspil. Da jeg hørte ham solo, kunne jeg slet ikke holde det ud. Det var indadvendt og noget helt andet.

—Det klædte ham her at være i den store sammenhæng. Mange af de skalarforløb og fraser han spiller er helt fremmede, når man tænker jazz.